

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Вченої ради

Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
В.С. Бакиров

Рішення

**Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
з питання "Підсумки науково-дослідної роботи за 2015 рік"
від 28 березня 2016 р., протокол № 4**

Заслухавши та обговоривши доповідь проректора з наукової роботи професора В.О. Катрича щодо основних результатів наукової та науково-технічної діяльності університету за 2015 рік, **Вчена рада відзначає** таке.

Основу фінансування наукової діяльності в університеті складають кошти загального фонду державного бюджету. За рахунок коштів державного бюджету в 2015 році університетом виконувалась 81 науково-дослідна робота, у тому числі 67 фундаментальних НДР з обсягом фінансування 19603,993 тис. грн. та 14 прикладних НДР з обсягом фінансування 5017,804 тис. грн.

На збереження наукових об'єктів, що становлять національне надбання, у 2015 році із загального фонду державного бюджету виділено 246,211 тис. грн. До реєстру об'єктів національного надбання України внесені 5 наукових об'єктів університету: Комплекс для дистанційного зондування навколоземного космічного простору Радіофізичної обсерваторії; Когерентно-оптичний процесор зображень НДІ астрономії; Гербарій університету; Колекція ліній дрозофіл кафедри генетики і цитології; Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки. За рахунок коштів загального бюджету було профінансовано видання матеріалів конференції на суму 25,0 тис. грн.

Здійснювався пошук інших джерел фінансування. Обсяг надходжень до спеціального фонду за результатами наукової та науково-технічної діяльності склав 10235,983 тис. грн., а саме: за проектами міжнародного співробітництва – 1353,224 тис. грн., за госпдоговірними роботами – 2747,333 тис. грн.; за рахунок коштів спеціального фонду та коштів спонсорів й інвесторів було придбано нового наукового обладнання на суму 5267,881 тис. грн.

У 2015 році було завершено виконання 30 науково-дослідних робіт, що фінансувалися із загального фонду державного бюджету, з них 29 – за фундаментальними дослідженнями та 1 – за прикладними дослідженнями та розробками, на загальну суму 8398,788 тис. грн.

На конкурс до МОН України на виконання робіт починаючи з 2016 року було подано 51 проект НДР на суму 26195,178 тис. грн. За результатами конкурсу до фінансування у 2016 році рекомендовано 29 НДР на загальну суму 13422,820 тис. грн.

Опубліковано 5218 наукових праць, з них 941 – за кордоном. У міжнародних наукометричних базах даних зареєстровано 843 наукові публікації, у тому числі 419 – у наукометричній базі даних Scopus. Отримано 50 охоронних документів, власником 5 з них є університет; подано 54 заявки на видачу охоронних документів. Видано 32 Вісники, 64 збірники наукових праць, 243 навчальні посібники, 38 підручників, 116 монографії, з них 34 – за кордоном. Проведено 163 конференції, з них 55 – міжнародних. Університет взяв участь у 231 виставці, з них 55 – міжнародних.

У 2015 році працювали 20 спеціалізованих вчених рад (12 – із захисту докторських і 8 – із захисту кандидатських дисертацій) за 39 спеціальностями.

Співробітники університету захистили 107 дисертацій, з них 16 докторських дисертацій (у тому числі 7 у спецрадах університету) та 91 кандидатська дисертація (у тому числі 38 у спецрадах університету).

В аспірантурі університету навчаються 406 аспірантів і 17 докторантів. У 2015 році з аспірантури відраховані 48 осіб.

Молоді науковці університету отримали 4 стипендії Кабінету Міністрів України, 2 іменні стипендії Верховної Ради України, 1 Академічну стипендію Президента України, 1 Академічну стипендію імені М.С.Грушевського, 2 премії НАН України. Молодими науковцями університету опубліковано 15 монографій, з них 1 – за кордоном; 608 наукових публікацій, з них 99 – за кордоном, у тому числі 86 опубліковано у міжнародних наукометричних базах даних (Scopus, Web of Science).

У 2015 році 61 студент отримав нагороди за результатами олімпіад, з них 10 – на міжнародних олімпіадах. У Всеукраїнських та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт взяли участь 73 студенти, з них 11 стали переможцями міжнародних конкурсів. Стипендії Президента України отримують 11 студентів, іменні стипендії Верховної Ради України отримують 3 студенти. На міжнародних турнірах 12 студентів посіли призові місця. У Варшавському університеті на VII Міжнародному студентському турнірі фізиків команда фізико-технічного факультету посіла 1 місце. Студент В. Лісовський (фізико-технічний факультет) виграв конкурс на участь у літній студентській програмі ЦЕРНу (CERN Summer Student Program), доповідь якого про результати роботи в колаборації LHCb на Великому Адронному Колайдері було визнано найкращою серед кількох десятків студентських доповідей.

Університет здійснює різнобічне, тісне і плідне співробітництво з інститутами Національної академії наук та галузевих академій наук України, розвиває науково-технічне співробітництво з вищими навчальними закладами та підприємствами України, здійснює угоди про наукове та науково-технічне співробітництво зі 161 зарубіжними ВНЗ, організаціями, установами із 47 країн світу.

Співробітники університету виконують наукові дослідження за міжнародними та державними програмами, проектами, грантами тощо. За Програмою ЄС «Горизонт-2020» реалізуються 3 проекти університету.

Університетом здійснювались заходи щодо розвитку інноваційної діяльності. Підписано Меморандум про співпрацю з Державним Концерном «Укроборонпром», до складу якого входять 13 Державних підприємств м. Харкова та Харківської області. Університет увійшов до складу Інноваційного регіонального аерокосмічного кластеру «Мехатроніка», який об'єднує понад 50 високотехнологічних підприємств України, і бере участь у розробці проекту «Стратегії розвитку високотехнологічних галузей до 2025 року». До Харківського регіонального центру з інвестицій та розвитку надано перелік перспективних до впровадження розробок університету.

Університет входить до 500 найкращих університетів світу за міжнародним рейтингом QS World University Rankings. За даними інформаційного ресурсу «Освіта.ua» на основі рейтингів ВНЗ «ТОП-200 Україна», «Scopus» та «Вебометрикс» університет посідає II місце. За рейтингом МОН України за результативністю наукових досліджень університет посів I місце серед ВНЗ України.

Серед основних **завдань** з організації наукової діяльності та виконання науково-дослідних робіт в університеті треба відзначити такі:

- подальше збільшення обсягу позабюджетного фінансування та збільшення кількості прикладних робіт та розробок (обсяг прикладних досліджень і розробок складає менше 40% від загального обсягу державного фінансування наукових досліджень);
- підвищення ефективності інноваційної та інвестиційної діяльності;
- оновлення й розвиток наукової матеріально-технічної бази;
- збільшення за всіма напрямками наукової діяльності публікацій у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз даних, та закордонних видань, що мають імпакт-фактор;

- реорганізація діяльності аспірантури та докторантури згідно Закону України «Про вищу освіту».

Вчена рада ухвалила:

1. Деканам факультетів, директорам НДІ розробити план заходів з реалізації Програми розвитку університету як провідного університету України. Особливу увагу приділити розв'язку таких першочергових завдань:

1.1. Інтеграція університетського сектору наукових досліджень до європейського та світового дослідницького простору і підвищення міжнародного рейтингу університету.

1.2. Підвищення результативності фундаментальних наукових досліджень, прикладних досліджень та розробок. Збільшення за всіма напрямками наукової діяльності публікацій у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз даних (перш за все до БД Scopus, Web of Science), та у провідних наукових закордонних виданнях з індексом SNIP \geq 0,8 (Source Normalized Impact Per Paper).

1.3. Збільшення загальних обсягів позабюджетного фінансування. Активна участь науковців університету в міжнародних програмах (зокрема у Програмі ЄС «Горизонт-2020»), грантах, фондах та конкурсах різного рівня, у виконанні госпдоговірних робіт, наданні послуг тощо.

1.4. Залучення науковців та наукових колективів університету до участі в конкурсах на відзначення міжнародними та державними нагородами, преміями, стипендіями, почесними званнями тощо.

1.5. Залучення молодих науковців до наукової та науково-технічної діяльності.

1.6. Всебічний розвиток співпраці з інститутами та науковими установами НАН України та іншими державними академіями наук України, а також галузевими НДІ та підприємствами.

1.7. Членство у громадських наукових та науково-технічних організаціях, міжнародних та національних радах з питань науки.

Відповідальний: проректор з наукової роботи.

Термін виконання: до 31 травня 2016 року.

2. Науково-дослідній частині університету:

2.1. Розробити Програму імплементації Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність».

Термін виконання: до 31 травня 2016 р.

Відповідальний: проректор з наукової роботи

2.2. Визначити пріоритетні напрямки із забезпечення стратегічного розвитку дослідницької інфраструктури університету і вжити необхідних заходів з їх впровадження. При цьому врахувати, що потребують розвитку, модернізації та удосконалення всі складові механізми з комерціалізації результатів наукових досліджень, зокрема:

- активізація та ефективність діяльності Інноваційного центру університету;

- надання послуг науковцям університету щодо укладання госпдоговорів, підготовки матеріалів для участі в міжнародних програмах, проектах, грантах тощо;

- розвиток прикладних досліджень і розробок, розвиток винахідницької діяльності та захисту інтелектуальної власності, збільшення кількості патентів та заявок на винахід, аналіз змістовної частини патентів щодо можливої їх комерційної, інноваційної привабливості та визначення шляхів їх впровадження (у т.ч. оцінки вартості та можливості продажу);

- врахування викликів сьогодення для економіки України, зокрема, потреб підприємств Укроборонпрому, аграрного сектору та потреб із забезпечення енергонезалежності держави;

- розвиток інтеграційних засад щодо створення спільних центрів з використання наукового обладнання та наукової співпраці з організаціями НАНУ та галузевими АН України.

Відповідальний: проректор з наукової роботи.

Термін виконання: до 30 квітня 2016 р.

3. Підготувати матеріали до прийняття Положення про підготовку докторів філософії (PhD) та докторів наук в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна.

Відповідальні: перший проректор, проректор з наукової роботи, проректор з науково-педагогічної роботи (з міжнародного співробітництва).

Термін виконання: до 15 квітня 2016 р.

4. Науково-дослідній частині, деканам факультетів, директорам НДІ:

4.1. Взяти під особистий контроль питання з формування для участі у конкурсі МОН України проектів на виконання фундаментальних науково-дослідних робіт, прикладних досліджень і розробок, фінансування яких повинно розпочатись за рахунок загального фонду державного бюджету з січня 2017 року стосовно їх наукового рівня, відповідності вимогам МОН України і Положенню про проведення конкурсного відбору проектів і наукових досліджень і розробок університету. Особливу увагу звернути на розвиток прикладних досліджень і розробок, зокрема, з оборонної тематики.

Термін виконання: до 30 травня 2016 р.

4.2. У зв'язку зі значним збільшенням чисельності науково-педагогічних працівників університету (у 2015 році на 170 осіб, з них 138 осіб зараховано за сумісництвом) при зарахуванні працівників за сумісництвом враховувати їх наукову діяльність і узгоджувати з ними спільні з університетом наукові дослідження та розробки і термін їх виконання.

Термін виконання: до 30 листопада 2016 р.

Відповідальні: перший проректор, проректор з наукової роботи.

5. З метою підвищення одного з основних рейтингових показників університету – ефективності використання бюджетних коштів та удосконалення системи обліку і підвищення вимог щодо визначення наукової складової міжнародних, державних та іншого рівня програм, проектів та грантів тощо:

5.1. Забезпечити неухильне виконання рішення Вченої ради університету від 31 березня 2014 року та наказу ректора від 3 грудня 2014 р. № 0304-1/439 «Про ефективне використання надходжень від грантових проектів, спонсорської та матеріально-технічної допомоги» щодо накопичення коштів за виконання будь-якого рівня програм, грантів, договорів, надання послуг тощо на єдиному спецрахунку університету (2201040).

5.2. Узгоджувати з ученим секретарем науково-дослідної частини університету матеріали на оформлення та виконання робіт за міжнародними, державними та іншого рівня програмами, проектами, грантами, договорами тощо.

Відповідальні: перший проректор, проректор з наукової роботи.

Термін виконання: з 29 березня 2016 р.